

ЧУДОМИР ПАНАИР

chitanka.info

От сряда още започват да пристигат каруци, брички, волски кола с ритли, коне, магарета, натоварени със стока. Широката улица на житния пазар и площадът около джамията се нарязват на парцели. Мерят агентите от „сергийното право“, карат се, препират се търговците и най-после почват бързо да строят. Закопават дупки, наиздигат греди, препречват летви, мятат отгоре им участвували и в двете войни брезенти, преbledнели парцалени черги, дрипави платнища и панаирската чаршия се очертае като грамаден лагер на катунари. В четвъртък следобед започват да разтварят сандъци, бохчи, денкове и в петък всичко вече е готово. Градската поливачка поръси, пометат, пристигнат пъстрите групи от селяни, натрупат се учащи, празноскитаещи, цигани и когато тесният отвор между двата реда бараки се задръсти с народ, панаирът е вече открит.

— Левче-марка!... Левче-марка — дере се избръснат циганин, колелото пред него се върти и тънкият косъм колебливо сочи към дългия като волски език локум. И когато малкият хлапак плесне с ръце от възторг и поеме случайно падналия му се, увит в тънка книга вече къс и хукне из тълпата, с видимо неудоволствие и с още по-висок глас циганинът се провиква:

— Халал да е, халал да е! Падна му се на момчетооо!...

— Морееето на чорапите! Океан на дантелите — реве до него прегракнал млад еврейин, налал граматна тенекиена фуния.

— Мента шекер! За любов шекер! За мерак шекер — писка встрани тъничък гласец.

— При Свищовчето, при търговчето — римува друг, още по-прегракнал.

— Фабрика „Надежда“ с най-хубава прежда и всички подрежда — обажда се друг конкурент по римите, но гласът му се губи в гърлестия баритон на продавача на телени изделия — също поет:

— Скари, закачалки, щипки и тупалки, за ряпа стъргалки!... Има ли? Има ли?...

Притиснат от толкова много римувана реклама, съседът му, търговец на всевъзможни гребенчета, свирки, фуркети, огледалца, пръстенчета и ластик за жартиери, пее бавно, провлечено, сякаш ще заплаче:

— Бащата се удави!... Син му млад загина!... Аз им бях комшия... стоката им дигнах и сега продавам, колкото пара да падне

само...

Минавам по-нататък.

Ето го и цирка. Пред входа на висока стълба се е покачил уморен клоун. На рамото му е малка маймуна в червен панталон. Тя хруска орех и с явно безразличие гледа ухилената срещу ѝ тълпа от втори братовчеди. До тях е най-прочутият факир. След това може да се види „илюзион“, борба с мечка стръвница, стрелбище, вафли, билки, моментална фотография „Експрес“...

— Елате, господа, елате да видите детето с две глави как плаче, горкото, и проклина майка си!... Живо е, истинско е! Клепка с очи, диша и говори... И двете му глави говорят, господа! Елате лично да се уверите! За възрастни — 3 лева, а за учащи — 2 лв.

Срещу него сред купища кутии и вързопи, безредно разхвърляни по земята, креци и друго потомче на Израила:

— Петнайсет лева кюлоти! Десет лева чорапи! Де го има туй нещо другаде?... Де го имааа?...

— Пантофи, пантофи, евтино чехли и пантофи! Келепуур — обаждат се гласове откъм „Чаршята на арменците“...

— Десет лева кой каквото си хареса! Десет лева! Граби, народе!...

Завивам към кебапчийниците. Скарите пращят, натегнали от вкаменени суджуци, рахитични кебапчета и пастърма, сякаш рязана от бутите на египетска мумия. Синьо грозде, побеляло от прах, и ухилени овнешки глави, наредени във верига върху стар вестник.

„Буум! Пляс!“ — трещи стълбът за изпитване на силата. Скимти като захвърлено коте разбита латерна и старият папагал гледа презрително.

Млад овчар някъде наблизко, закротил тъжна песен, опитва нов кавал. И звънци дрънкат оттам в тъжен провлечен акорд. Троянски гаванки с македонски шевици, копривщенски килими със съвременни мотиви, пасти за бърсначи, сапунчета за лекета, паници, буркани, гърнета и хора, хора, хора...

— Сеирджи чок, ама альш-вериш йок — изръмжава току до мене стар турчин с кошница варени кестени на ръка, сякаш отгатнал мисълта ми.

Свечерява се. Публиката се удвоява. Ученици, ученички, слугини, трудоващи, турци, кадъни, дами от хайлайфа. Три момичета,

опулили очи, гледат с възхищение златарска витрина и мляскат варени царевичи. Зад тях помощник-шофьор хванал плитката на едната и сърцето му работи с трета скорост. Млада дама кима с глава на непознат господин. Ученик удря с талашена топка, вързана с ластик, група момичета, които, навели глави, се кискат радостно. Циганче смуче шекерено червено петле и нослето му сълзи от възторг. Просяк, оголил отрязана до рамото ръка, събира дневната си печалба от гаванка, а до него заблудено дете плаче и държи в ръката си нова кукла.

Припада мрак. Карбитените лампи светват ослепително и смесени с електрическите, обвиват панаира с феерия. Арменците, налякали, все още продължават да мерят пантофи на жените. Лицата им са лъскавочервени, ръцете им пипат нервно заоблените млади крака, а очите им светят като на котараци.

Луната, старата кокетка, все още се гизди зад големия кестен и не излиза. Тънък ветрец подухва откъм кръчмите при джамията и носи проточена песен, придружена от акордеон:

*Щом го добила, продума:
— Храни ме, майко, гледай ме,
да расна и да порасна,
да сторя девет години...*

„Девет години ли? Ами после? Ами после кой ще го храни в тия тежки времена, кой ще го гледа?“ — мисля си аз и крача приведен из опустялата уличка за дома. Луната бавно и гордо изплава зад големия кестен и плисва с мъртвата си светлина затихващия панаир.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.